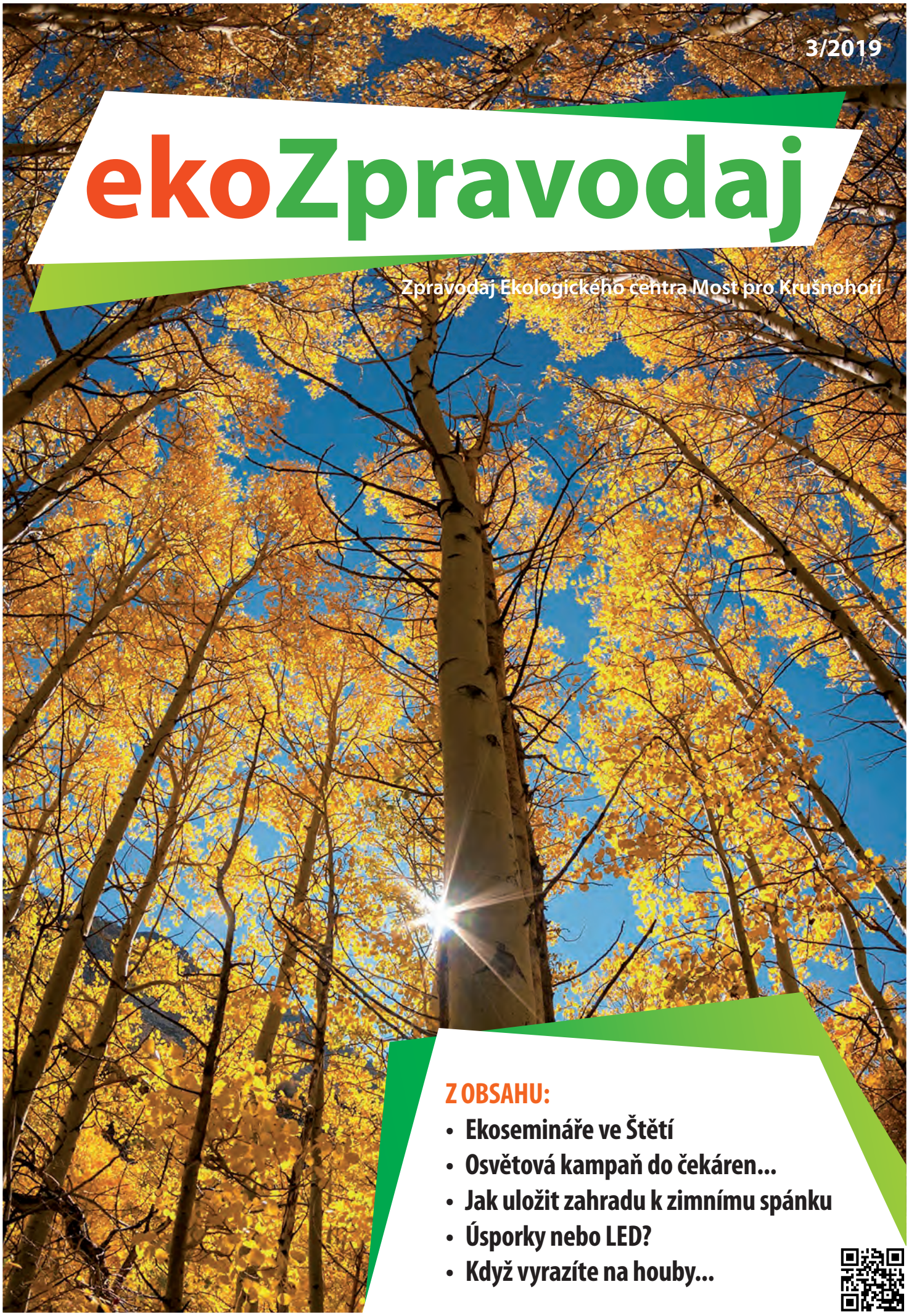
3/2019

ekoZpravodaj

Zpravodaj Ekologického centra Most pro Krušnohoří

Z OBSAHU:

- Ekosemináře ve Štětí
- Osvětová kampaň do čekáren...
- Jak uložit zahradu k zimnímu spánku
- Úsporky nebo LED?
- Když vyrazíte na houby...

OBSAH

2 Naše téma...

3 Ekosemináře ve Štětí
Osvětová kampaň ekocentra

4 Podzimní semináře v ekocentru
O stromech s nejmenšími

5 Ptactvo na mosteckých výsypkách

6 Uložení zahrady k zimnímu spánku

7 Jak planetě škodí textilní průmysl?

8 Pravidelné rubriky
(Slovníček, Zelená domácnost, Co se děje..., Okénko z přírody, Z vašich dotazů)

10 Ekocetrum nabízí

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří
Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.
tř. Budovatelů 2830/3, 434 01 Most
Tel.: 476 708 706
E-mail: ecmost@vuhu.cz
URL: **www.ecmost.cz**, **www.vuhu.cz**
Zelená linka: 800 195 342 (Po - Pá: 6.15 - 18.00 hod.)

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (ECM) je otevřeným informačním střediskem o životním prostředí, které funguje již od roku 2000. Svým charakterem (zejména napojením na dispečinky průmyslových podniků v regionu) je mostecké ekocentrum jediné svého druhu v České republice. Činnost ECM se opírá především o aktivní informování veřejnosti, zajištění efektivní komunikace s průmyslovými podniky, veřejnou správou a veřejností a hledání společných řešení environmentálních problémů v regionu. Disponuje bezplatným Zeleným telefonem, jehož prostřednictvím zodpovídá dotazy veřejnosti.

Foto na titulní straně: http://pixabay.com

NAŠE TÉMA

Celoroční dokrmování ptáků?

Snad nic nedělí české milovníky přírody (nemilovníkům to bývá úplně jedno a jen se dohady ptákomilců baví), jako otázka celoročního dokrmování ptáků. Zatímco v mnoha zemích se celoročně dokrmuje již desítky let (např. Velká Británie, USA…), ČR je stále tak trochu pod vlivem německých sousedů, kde bylo celoroční dokrmování dlouho opředeno mnoha mýty a domněnkami.

A tak i dnes přiznat se v Česku k dokrmování v létě často znamená příval obviňování a urážek od těch, kteří buď nekrmí vůbec a jen o pomoci ptákům mluví, nebo krmí jen když je sníh doufaje, že česká krajina je mimo toto období pořád tak pestrá, že si potravu všichni ptáci snadno najdou.

Naštěstí pro „naše“ ptáky se před několika lety i část německých ornitologů začala přiklánět k názoru, že celoroční dokrmování je jednou z možností, jak zamezit nepříznivým změnám v krajině a pomoci alespoň těm ptákům, kteří létají na zahrady. A tak i u nás se situace pomalu, ale přece mění.

Jako důkaz tohoto „nového“ trendu vyšly v ČR v loňském roce dvě přelomové knihy zkušených německých ornitologů s velmi podobnými názvy: Krmíme ptáky v zahradě po celý rok a přírodně (doporučuje ČSO) a Krmíme ptáky – ale správně. Obě se tématicky prolínají a jsou doplněny dlouholetými pozorováními autorů a jejich vědeckých kolegů.

Celoroční krmení ptáků určitě celý svět nespasí, ale může zvýšit zájem lidí o to, jaká zvířata kolem nich žijí nebo mohou žít a zvýšit motivaci lidí přírodě pomáhat. Je to malá, ale doufejme významná kapka v nádobě, která je umístěna na té správné straně vah. Na straně budoucnosti, kde děti nebudou znát řadu druhů ptáků, ale i jiných zvířat jen z obrázků.

Čím krmit?

Obecně platí, že menu by rozhodně neměly tvořit zbytky z kuchyně - především jídla slaná, mastná, smažená, připálená, kořeněná a obecně zkažená či plesnivá. A také cokoli sladkého. Tyto poživatiny mohou být pro ptáky velice nebezpečné, vyvolávají u nich těžké zažívací potíže. Ptáčky potěší nastrouhaná mrkev či ovesné vločky, nepohrdnou ani vařenou rýží a brambory. Takovou stravu ocení zejména kosi a kvíčaly. V zimě ptákům chybí potrava bohatá na tuky, které jim můžeme pomocí slunečnicových semen. Ta jdou na odbyt vůbec nejlépe.

Patří-li k vaší oblíbené rodinné zábavě krmení vodního ptactva (labutí, kachen), radši si schovejte tvrdé pečivo na strouhanku, protože pro jejich zobáky existují i kvalitnější a potřebnější druhy potravy - dopřejte jim rostlinnou potravu v podobě zeleninových natí či listů salátu. Pochutnají si i na cizrně a hrachu. Pro lepší pocit se můžete porozhlédnout po speciálních granulích pro vodní ptactvo, které seženete ve zverimexu.

EKOSEMINÁŘE VE ŠTĚTÍ

O tom, že ekologie nemusí být nuda se přesvědčili žáci Základní školy T.G. Masaryka ve Štětí, kam zavítalo mostecké ekocentrum se svými výukovými semináři. Ve dnech 9. a 11. října 2019 zde proběhlo celkem 7 seminářů, kterých se zúčastnilo celkem 149 žáků. Jaké konkrétně to byly?

Co dýcháme?

Dva semináře „Co dýcháme?" proběhly dne 9.10.2019 v 8. a 9. třídách. Žáci se v jejich průběhu dozvěděli více o znečišťování vnějšího i vnitřního ovzduší, jaký je rozdíl mezi emisemi a imisemi, složení vzduchu, jaké jsou zdroje znečišťování ovzduší, seznámili se také s pojmy inverze a smog, a jaký je rozdíl mezi regionálním a lokálním znečištěním. Žáci si také mohli sami vyzkoušet, jak dlouho vydrží bez vzduchu, jakým funguje spirometr

© archiv ECM

© archiv ECM

a jak se měří hlučnost hlukoměrem. Na konci semináře žáci dostali pracovní list, kde si mohli vyzkoušet, co vše si zapamatovali.

Staň se farmářem

Téhož dne se uskutečnily i dva semináře „Staň se farmářem" pro 2. a 3. třídu. Během seminářů se děti dozvěděly, jak takový farmář vypadá, co všechno potřebuje, aby mohl vykonávat svou práci správně, jak se stará o rostliny a zvířata a že práce farmáře, není vůbec jednoduchá.

Doprava a životní prostředí

V pátek 11.10 čekal žáky 4. třídy seminář „Doprava a životní prostředí". Seminář je zaměřený především na diskuzi mezi lektorkou a žáky, např. s jakým typem dopravy se kdy setkali, kam a jak cestují, zda jezdí na kole a jestli nosí ochranné pomůcky. Žáci s lektorkou rozebrali, jaké jsou jednotlivé typy dopravních prostředků, rozdíly mezi fosilními a alternativními palivy a jakým způsobem putuje ropa až do benzínových stanic. Na konci semináře si žáci pomocí pracovních listů zkusili tipovat, jakou vzdálenost k nám urazí jednotlivé druhy ovoce/zeleniny.

(celý článek)

OSVĚTOVÁ KAMPAŇ EKOCENTRA

Jedním z prioritních témat na severu Čech je znečištění ovzduší. Ekologické centrum Most pro Krušnohoří za finanční podpory Hospodářské a sociální rady Mostecka vytvořilo leták k osvětě obyvatel o stavu ovzduší na Mostecku.

Letáky byly v průběhu září distribuovány do 15 ordinací pediatrických lékařů dále do všech mateřských školek na území města Mostu a také do organizací zabývající se volnočasovými aktivitami dětí. Cílem letáku je rozšířit povědomí o službách Zelené linky Ekologického centra a také ve zkratce informovat o nejvíce známých škodlivinách v ovzduší a jejich vlivu na lidské zdraví. Na bezplatné telefonní lince 800 195 342 mohou obyvatelé získat informace o aktuálním stavu ovzduší.

Dispečerky ekologického centra jim ochotně vysvětlí aktuální imisní situaci a zodpoví případné další otázky týkající se oblasti životního prostředí. Zároveň se zde mohou obyvatelé bezplatně zaregistrovat do služby SMS Infokanál, jejímž prostřednictvím mohou dostávat informace o vyhlášení či odvolání smogové situace.

Kampaň byla finančně podpořena Hospodářskou a sociální radou Mostecka.

PODZIMNÍ SEMINÁŘE V EKOCENTRU

V rámci programu Chytré hlavy pro Sever 2019, který vyhlašuje Vršanská uhelná a.s., proběhly na podzim v Ekologickém centru Most pro Krušnohoří celkem tři semináře, ve kterých se žáci dozvěděli něco o tom, jak se u nás těží a rekultivuje, ale také co dýchají.

Vršanská uhelná a.s., ze skupiny Seven Energy, v letošním roce opět vyhlásila grantový program „Chytré hlavy pro Sever" na podporu technického a přírodovědného vzdělávání. Školy si v rámci něj mohly v e-shopu vybrat z pěti nabídek, jednou z položek byly i semináře Ekologického centra Most pro Krušnohoří, konkrétně Co dýcháme? a Těžba a rekultivace.

Co dýcháme?

Dne 23.9.2019 se konal seminář na téma ovzduší. Semináře se účastnilo 24 žáků z 11. ZŠ v Mostě. Žáci se v průběhu semináře dozvěděli o znečišťování vnějšího i vnitřního ovzduší, jaké jsou zdroje znečišťování ovzduší, jaký vliv mají znečišťující látky v ovzduší na zdraví člověka a na ekosystémy, o globálních, regionálních a lokálních problémech kvality ovzduší, jaký rozdíl je mezi emisemi a imisemi a seznámili se také s pojmy inverze a smog i jejich příčinami. Mohli si také vyzkoušet, jak funguje spirometr a jak se měří hlučnost hlukoměrem. Na konci semináře dostali žáci pracovní list, který měli za úkol vyplnit a tím si ujasnit získané informace, které získali v jeho průběhu.

Těžba a rekultivace

Ve dnech 24. a 25.9.2019 ekocentrum zrealizovalo semináře na téma Těžba a rekultivace pro žáky z 10. ZŠ a 18. ZŠ v Mostě. Seminářů se celkem zúčastnilo 48 žáků. V první části se žáci devátých tříd dozvěděli o využití nerostů v dávné minulosti, ve středověku i v současnosti, se vznikem uhlí, s vývojem jeho užití pro rozvoj společnosti, s historií horního práva, rozdílem mezi hlubinným i povrchovým způsobem těžby uhlí. Formou hry si žáci vyzkoušeli, zda dokáží správně rozdělit nerosty na vyhrazené a nevyhrazené.

© archiv ECM

Ve druhé části semináře se žáci seznámili s pojmem rekultivace a jejími formami. Na konci semináře si vyzkoušeli roli „rekultivátorů". Na předtisknuté krajině měli za úkol navrhnout nejlepší variantu rekultivace. Žáci se velice snažili a mnohdy bylo jejich řešení rekultivací velmi nápadité.

Lektorka se snažila, aby získané informace ze seminářů byly pro žáky přínosné a mohli je využít i v jiných předmětech či v rozšíření všeobecných znalostí.

VRŠANSKÁ UHELNÁ
SEVEN ENERGY

O STROMECH S NEJMENŠÍMI

Dne 10. října zavítaly lektorky ekocentra do MŠ Antonína Dvořáka v Mostě s výukovým programem „Život jednoho stromu", při němž se děti zábavnou formou dozvěděly mnoho důležitých a zajímavých informací o stromech v lesích i zahradách.

Jednou z prvních aktivit byla hra „Obyvatelé lesa", při které lektorky ověřily, zdali děti vědí, kde žije např. ježek, veverka nebo kde najdeme žábu apod. Součástí programu bylo i příjemné cvičení „Hraní na les" - pohybová hra o poznávání pravdivých a nepravdivých tvrzení s tématikou strom, les a ekologie. Celý program byl provázen barevnými obrázky, které ukazovaly různé druhy stromů, jejich různé podoby v závislosti na ročním období a jednotlivé fáze jeho růstu. Nechyběla ani ukázka přírodnin v podobě šišek, jehličí, oříšků, listů a plodů, které rostou na stromech. Lektorky během programu zdůrazňovaly, jak je důležité myslet na stromy a je prospěšné mít jich v okolí co nejvíce. Povídaly si s dětmi o třídění odpadů a šetření lesů a nezapomněly je motivovat k ekologickému myšlení.

Poslední aktivitou semináře bylo vyrábění stromečků z odpadového materiálu. Dětem se seminář tak líbil, že na konci lektorkám za odměnu zazpívaly 3 písničky s lesní tématikou.

© archiv ECM

PTACTVO NA MOSTECKÝCH VÝSYPKÁCH

Pro mnoho lidí je Mostecko synonymem krajiny velmi ovlivněné průmyslem, ale i těžba samotná může mít pozitivní stránku. Hnědouhelné pánve, šachty a výsypky – to jsou místa, kde by nejspíš většina z nás, zvířata nehledala a už vůbec ne, ta vzácná a chráněná. Na výsypkách vzniká zcela nová krajina, často jde o území s extrémními biotopy. Na místech, kam se běžně nesmí, se daří například vzácným a ohroženým druhům ptactva.

Obraz výsypek, coby ekologicky hodnotného území, není mezi veřejností příliš rozšířen. Velká část obyvatel si pod pojmem výsypka představí nejčastěji tzv. měsíční krajinu bez sebemenší ekologické či estetické hodnoty. Málokdo však ví, že například mostecké výsypky nabízejí nepřeberné množství druhů fauny i flóry.

Z ptačí říše jsou pro mostecké výsypky typičtí obyvatelé: linduška horní, strnad zahradní, slavík modráček středoevropský, břehule říční, vlha pestrá a další.

Linduška úhorní

Linduška úhorní je drobný pták dorůstající délky cca 18 cm. Má dlouhé nohy a štíhlé tělo. Opeření je nevýrazně skvrnité, světle hnědé s šedým nádechem. Nohy má světlé, skoro až růžové a velice ráda stojí na jedné noze. Patří mezi vážně ohrožené ptáky. Pravidelněji se vyskytuje převážně v Podkrušnohorské pánvi na výsypkách po povrchové hnědouhelné těžbě brzy po nasypání. Proč se jí líbí zrovna na výsypkách? Linduška úhorní se pohybuje po zemi, velmi rychle běhá a v prohlubních na zemi si staví svá hnízda. Z důvodu ochrany před predátory mají i její vajíčka barvu půdy.

Strnad zahradní

Strnad zahradní je v České republice vzácně hnízdící druh. Je velice drobný, cca 16 cm (o něco větší než vrabec). Hlavu a horní stranu těla má zelenavě-šedou barvu. Spodinu těla má skořicově hnědou s drobnými podélnými skvrnami. Hlavním poznávacím znakem je žlutý kroužek kolem oka a načervenalý zobák.

V Červeném seznamu ČR (Seznam ohrožených

© pixabay.com

© wikipedia.org

© wikipedia.org

živočichů a rostlin, vydávaný každé dva roky Mezinárodním svazem ochrany přírody) je zařazen v kategorii CR – kriticky ohrožený druh. Mezi typický biotop strnada zahradního patří podkrušnohorské výsypky, tvořené navršením nadložního materiálu z povrchové těžbě hnědého uhlí. Nejvíce mu vyhovují výsypky jen v určitém stádiu, tam, kde má volnější plochy s řídkým porostem. Lze tedy říci, že následné rekultivační práce strnadovi zabraňují v hnízdění a tím se ohrožuje i populace tohoto ptáka.

Slavík modráček středoevropský

Slavík modráček středoevropský je tmavě hnědý ptáček s bělavým bříškem. Typickým znakem je světlý proužek nad okem. Samečkové mají jasně modrou náprsenku s bílou skvrnkou uprostřed, ta je zespodu ohraničena černým, bílým a rezavým pruhem.

V České republice jde o řídce se vyskytující druh. Obývá především mokřiny zarostlé rákosem, případně orobincem a jinou mokřadní vegetací. Obsazuje hlavně okraje rybníků. Modráček má na výsypkách mnoho možností se usadit a zahnízdit. Ohrožením by mohlo být odbahňování rybníků a jiných vodních ploch, které je spojeno s likvidací rákosových ploch.

Břehule říční

Břehule říční je jediným druhem břehulí, hnízdícím v České republice. Jedná se o zákonem chráněný ohrožený druh. Je to maličký ptáček o velikosti 12 cm, horní stranu má hnědou a spodní bílou. Charakteristickým znakem je příčný hnědý proužek na hrdle a vidlicovitě vykrojený ocas. V roce 2013 se stala Ptákem roku.

(celý článek)

BEZPLATNÁ ZELENÁ LINKA - 800 195 342

ULOŽENÍ ZAHRADY K ZIMNÍMU SPÁNKU

Konec zahrádkářské sezóny je spojený s krásnými barvami, zralými plody, květy trvalek, ale také očekávaným množstvím práce na zahradě. Pokud jste šťastlivci, kteří vlastní svůj kousek zahradního království, měli byste si na podzim najít čas na úklid, vyčištění a zazimování zahrady. Ačkoliv se to nezdá, předtím, než uložíte zahradu k zimnímu spánku, je třeba udělat spoustu věcí, pokud chcete, aby se na jaře ukázala v tom nejlepším světle – krásná a svěží. Do čeho se tedy pustit nejdříve?

Shrabte listí a posekejte trávník

Hrabání listí na zahradě nepatří mezi oblíbené činnosti, ale je zásadní. Kdybyste listy na trávníku nechali, mohlo by se stát, že se ve vlhkém prostředí vytvoří plísně a trávník nebude moci dýchat. Shrabané listí se přitom výborně hodí jako výživná složka do kompostu, tím je dobré zahradu před zimou pohnojit. Náležitě pohnojený trávník přes zimu nevymrzá a je odolnější proti plísním. Listí také můžete lehce nadrtit a přidat rovnou do záhonků, kde se tak vytvoří přirozená ochrana před mrazem. Poslední posečení trávníku je důležité. Trávník by se na zimu neměl posekat na méně než 4 cm, pokud byste trávník posekali příliš, bude více náchylný k poškození mrazem.

Stromy a stromky

Předtím, než začnete plánovat jaký vánoční stromeček si pořídíte, měli byste se postarat o stromy, stromky a keře na zahradě. Nejprve je potřeba odstranit shnilé zbytky plodů. Dřeviny by se také měli důkladně prostříhat, především dlouhé výhony. Každý druh dřevin snáší mrazy jinak. Citlivější stromy můžete ochránit tím, že kmen obalíte rohoží nebo netkanou textilií. Zabalený kmen tak bude odolný i vůči okusu zvěří. Košatější stromky a keře je vhodné svázat provázkem a obalit pytlovinou. Houževnaté keře stačí zasypat mulčovací kůrou.

Záhony

Nejprve ze záhonů pečlivě odstraňte veškerý plevel, pokud si na podzim dáte tu práci a dokonale odplevelíte, ušetříte si mnoho práce na jaře. Souběžně s odplevelením také prokypřete půdu a přidejte kompost, který jste si připravili při prvním kroku k přípravě zahrady na zimu. Pokud se chcete na jaře radovat i z prvních rašících rostlinek, zasaďte cibulky právě na podzim. Dejte ale pozor a zasaďte je do velkých a hlubokých otvorů, shora půdu zakryjte mulčovací kůrou. Rostliny v květináčích nejprve sestříhněte a poté přeneste do domu, nejlépe do nejchladnější místnosti – pokud máte sklep či půdu, uložte květináče tam.

Zalévejte

Nežli veškeré rostliny a trávník uložíte k zimnímu spánku, pořádně je zalejte. Jakmile půda zmrzne, nebudou mít kořeny z čeho čerpat vodu, proto musejí být

© www.pixabay.com

dostatečně hydratovány do zásoby.

Schovejte vše před mrazem,ukliďte si

Vše, co na zahradě ostříháte nebo vyplejete, nevyhazujte. Všechno se dá ekologický zužitkovat. Listí do kompostu, tím si jednoduše připravíte vlastní hnojivo. Větve z prořezávky můžete zpracovat v drtiči větví a následně ji využít, jako kvalitní mulč. Pokud jste potřebovali nějaký strom před zimou pokácet, můžete dřevo připravit na zátop.

Při úklidu myslete také na zahradní nářadí. Po dokončení řezání a stříhání je mimořádně důležité očistit nářadí od rostlinných zbytků a smůly. Na ošetření čepelí a kloubů nářadí využijte trochu oleje, díky tomu zůstanou déle funkční. Nežli udeří první mrazy je důležité uzavřít přívod vody, uklidit hadice a odstranit ze zavlažovacího systému zbytky vody – silný mráz by jinak zařízení poškodil. Nádoby, ve kterých skladujete dešťovou vodu (např. barely, sudy aj.) překryjte, zaklopte nebo obraťte dnem vzhůru, zamezíte tím, aby se Vám do nich během zimy natekla voda z tajícího sněhu – při opětovném mrazu, by nádoby mohli popraskat.

Dobrá rada:

- Do kompostu nedávejte nahnilé ovoce ani listy ořešáku, obsahují mnoho škodlivých látek.
- Nejvhodnějším hnojivem při přípravě zahrady na zimu, jsou hnojiva s vyšším obsahem draslíku.
- Jakmile klesnou teploty pod 7 °C, neměli byste sekat
- Jednou za dva roky byste měli použít vápno při hnojení půdy.

(...celý článek)

© www.pixabay.com

JAK PLANETĚ ŠKODÍ TEXTILNÍ PRŮMYSL?

O dopadu módy na životní prostředí se moc nemluví, přesto se oděvní průmysl řadí mezi přední znečišťovatele. Víte například, že k výrobě bavlněného trika je potřeba až 2 720 litrů vody? Podle mezinárodní iniciativy Fashion Revolution módní průmysl ročně vyprodukuje až 92 milionů tun odpadu a jen 20 procent celkového množství se recykluje nebo znovu použije. Většina ho nejspíše skončí na skládkách nebo ve spalovnách. A co Vy? Podílíte se také stylem nerozvážného nakupování na zvýšené produkci nových věcí a na vzniku zbytečného odpadu?

Máme přeplněnou skříň a stejně nevíme, co na sebe. Toto je ukazatel toho, že konzumujeme více, než potřebujeme. Trend je nazýván jako masové módní obžerství. Každý rok se ve světě vyrobí 150 miliard kusů oděvů. Jen za posledních 50 let se 6x zvýšil objem vyhozeného textilu. Každou vteřinu tak na skládce nebo ve spalovně končí jedno nákladní auto plné textilu.

Pořízení nového oblečení je dnes často v některých obchodech velmi levná záležitost. V mnohých textilních řetězcích už nefungují v roce pouze 4 kolekce dle ročních období, nová kolekce může vyrážet do světa každý měsíc.

Z toho plyne častější obměna zboží v prodejnách a lákavé výprodeje, kde tričko pořídíte např. za 100 Kč. Ale co se za těmi 100 Kč skrývá? Jaké jsou náklady? A jaké procesy vůbec musí proběhnout, než si ho můžeme koupit?

K výrobě textilu se často používá bavlna. Bavlník je velmi náročná plodina. Pro správný růst potřebuje hodně tepla, proto se pěstuje hlavně v oblastech, kde je sucho, a tedy i málo vody. K rostlinám se musí obrovské množství vody dopravovat. Obyvatelstvo žijící v těchto oblastech trpí většinou nedostatkem vody pro běžnou spotřebu a masivním odčerpáváním vysychají vodní zdroje – např. Aralské jezero. Bavlna zaujímá 4 % obdělávané zemědělské půdy. Bavlník je velmi náchylný k mnoha chorobám, proto patří mezi rostliny, které jsou nejvíce chemicky ošetřovány. K pěstování je zapotřebí téměř 25 % celosvětové spotřeby insekticidů a 10 % světové spotřeby pesticidů. Díky textilnímu průmyslu uniká do ovzduší mnoho nebezpečných emisí – při výrobě vznikají těkavé organické látky (VOC), prachové částice a zápach.

© www.pixabay.com

© www.pixabay.com

Jaké má pěstování bavlny důsledky?

Mění se podnebí, ubývá pitná voda, dochází k likvidaci živých organismů vlivem znečišťování vod a potažmo půdy v okolí toků. Výrobu provází velká spotřeba vody a následně velké množství odpadní vody. Vzniká i odpad v podobě odstřižků, odpad z postřihování a česání, textilní prach, zbytky barviv a impregnačních roztoků.

V textilním průmyslu v průběhu praní, čištění, barvení, úpravách textilních vláken a při výrobě páry vzniká obrovské množství odpadní vody. Důsledkem těchto procesů je snížení množství kyslíku v použité vodě, a působením odpadní vody může docházet k částečnému nebo úplnému zničení ekosystému nebo k eutrofizaci (v tomto případě nadměrné obohacení vody živinami – vyvíjejí se pak rychleji řasy a sinice a klesá možnost využití vody k zásobování a rekreaci.) Odpadní vodu znečišťují především nečistoty z textilního vlákna a chemie použitá k výrobě – bělící prostředky, změkčovadla atd.

Textilní výroba má významné ekologické dopady i na ovzduší -- nadměrná přeprava mezi jednotlivými fázemi výroby. Většina výroby je soustředěna v Asii – Číně, Indii, Jižní Koreji, Tchaj-wanu, Bangladéši atd. Produkty se ale převážejí na druhý konec světa.

Oblečení, které máte ve skříni mnohdy urazilo až 19 000 km. Je možné, že vaše džíny, než jste si je koupili, prošli touto cestou:

Bavlna se vypěstovala v Kazachstánu, nitě byly upředeny v Turecku, látku utkali na Tchaj-wanu, obarvili ve Francii, v Číně potiskli a v Bulharsku ušili.

V mnohých výrobnách jsou velmi špatné výrobní podmínky, dělníci často pracují i 16 hodin denně za mzdu 1 dolar.

(...celý článek)

BEZPLATNÁ ZELENÁ LINKA - 800 195 342

Pro zlepšení orientace v pojmech, souvisejících s životním prostředím, jsme pro Vás připravili populárně naučný slovníček.

Světelné znečištění

Pojem světelné znečištění (anglicky *light pollution*) nemá striktní definici. Obecně je jím chápáno souhrnné označení všech negativních jevů, které s sebou přináší umělé osvětlení. Alternativním pojmem, používaným zejména v prostředí světelné techniky, je rušivé světlo *(obtrusive light)*.

Mezi hlavní projevy světelného znečištění patří pronikání světla do příbytků, oslnění, osvětlení míst kde to není žádoucí a závojový jas oblohy (populárně označovaný jako tzv. **světelný smog**). Negativní dopady umělého osvětlení mohou být rozmanité a jistým způsobem se týkají téměř všech obyvatel vyspělého světa, ačkoliv si to většinou ani neuvědomují. Světelné znečištění představuje riziko ekologické, zdravotní i bezpečnostní, ochuzuje nás o pohled na noční hvězdnou oblohu, a stojí množství peněz i energie – leckdy zcela zbytečně.

Snížení světelného znečištění se dá provést několika způsoby, jako např. snížení jasu světel, snížení oslnění od světla a jeho intenzity či zrušení zbytečného osvětlení.

Příkladem řešení je vhodné nastavení systému veřejného osvětlení. Např. v obci Jesenice u Prahy funguje inteligentní osvětlení, které v nočních hodinách svítí pouze na 20 % a naplno se rozsvítí, když po ulici někdo jde. Lampy také filtrují modré světlo, aby svítily žlutě. Modré světlo totiž mate živočichy k probuzení, jelikož jim dává signál, že je zrovna den.

© www.pixabay.com

Úsporky nebo LED?

Každý z nás přemýšlí neustále o tom, jak v domácnosti ušetřit nějakou tu korunu. Snaha o úspory se samozřejmě týká i osvětlení. Určitě velmi dobře víte, že klasické žárovky nejsou z ekonomického pohledy efektivní, takže už je vyřadili i ti nejzavilejší staromilci. Trochu složitější dilema vzniká u otázky, zda svítit úspornými nebo LED žárovkami.

Pokud jste vyměnili klasické žárovky za úsporné, ušetříte až 80 % původní spotřeby energie na svícení. V celkovém součtu tato výměna ve čtyřpokojovém bytě může pomoci ušetřit až 3 000 Kč, a to je příjemný příspěvek do rozpočtu. Nejde přitom jenom o náklady na spotřebu energie jako takové, ale i skutečnost, že klasické žárovky musíte vyměňovat mnohem častěji, což s sebou nese další náklady za nové žárovky. Jenom pro představu: zatímco klasickou žárovku měníte v lustru minimálně 2x do roka, úsporné i LED žárovky vám vydrží svítit bez potíží i několik let.

Snížení nákladů ovšem není jediným plus osvětlení úspornými žárovky. Úsporky mají navíc až 15krát delší životnost. Na druhou stranu je třeba upozornit na jednu věc. Časté rozsvícení a zhasínání úsporným žárovkám docela škodí (doporučuje se doba mezi zapnutím a vypnutím alespoň 30 minut). Proto se příliš nehodí do místností jako je WC, koupelna, nebo schodiště, místa, kam sice chodíme často, ale vždy tam trávíme jenom poměrně krátkou dobu. Tam je vhodnější zvolit LED osvětlení. Zároveň mají úsporky ještě jednu nectnost – ubývá jim svítivosti. Pokles svítivosti je cca 20 % po 5 letech. Také je u nich patrný delší náběh na plný výkon, a to hlavně při nižších teplotách.

A co LED žárovky?

Jejich spotřeba může být v porovnání s úspornými žárovkami asi třikrát nižší. Tedy jejich využití je ekonomicky ještě výhodnější. Na druhou stranu jsou pořizovací náklady na ně vyšší. Proto je třeba brát v úvahu že návratnost LED žárovky je delší. Pokud bychom LEDky porovnali s klasickými žárovkami, pak v onom čtyřpokojovém bytě můžete touto změnou ušetřit klidně i skoro 4 500 Kč. Když na pomyslné váhy položíme na jednu misku úspornou žárovku, na druhou potom LED žárovku, pak s LEDkou máte ročně v kapse úsporu ještě o cca 1800 Kč více (bere v úvahu spotřebu ve zmiňovaném čtyřpokojovém bytě).

Co je tedy výhodnější?

Řada výrobců uvádí, že přechod z úsporek na LED žárovky vám může ušetřit až 40 % nákladů na svícení. Abyste ale měli kompletní úvahu, musíte započítat i cenu LED žárovky, která je vyšší než u úsporky (cena úsporné žárovky je proti LEDce zhruba poloviční). Na druhou strany má LED žárovka delší životnost, a to až 25 000 hodin. Tím se dá říci, že se vyšší investice do ní kompenzuje – při posuzování delšího časového období jsou LEDky i tak výhodnější. Dobré je, rozmyslet si také, co chcete přechodem na LED osvětlení získat. Nejde totiž jenom o nějakou tu korunu navíc, ale i to, že se zbavíte nepříjemné vlastnosti úsporných žárovek. Tedy skutečnosti, že se jejich životnost krátí každým vypnutím a zapnutím.

DEN STROMŮ - 20.10.

Nápad slavit Den stromů vznikl už v polovině 19. století ve Spojených státech, konkrétně v Nebrasce. Tamější krajina byla přibližně před 150 lety popisována jako krajina "bez stromů". Až jeden z prvních osadníků v této oblasti – J. Sterling Morton začal v okolí svého domu pěstovat různé druhy stromů, keřů a květin.

Povoláním však nebyl zahradník, ale novinář a vydavatel prvních novin v tomto americkém státě. A právě noviny využil k tomu, aby vyzval své spoluobčany k následování jeho příkladu – k pěstování stromů. Vysvětlil jim, že stromy zastavují větrnou erozi půdy a poskytují stín před pálícím sluncem. Svým nadšením dokázal strhnout velké množství lidí a zrodil se tak "The Arbor Day" – Den stromů. Do Čech myšlenku přinesl „Svaz spolků okrašlovacích" a poprvé se zde Den stromů masově slavil počátkem dubna roku 1906.

OKÉNKO z PŘÍRODY

Když vyrazíte na houby...

Počasí se konečně umoudřilo, a tak se splnil sen mnohých milovníků houbaření. Není třeba vždy se vrátit domů s plným košíkem hub, leckdy nám udělá dobře i pouhá procházka lesem. Chováme se však v lese všichni tak, abychom neškodili, neničili a neznečišťovali? Víme, jak je správné sbírat houby šetrně k přírodě a k lesu?

Během houbařské sezony to v lese někdy hučí jako v úlu. Štěkající psi, hluční návštěvníci lesa a leckdy i zvuk motorů ruší nejen ty, co přišli za lesním tichem, ale i zvěř a ptáky.
A ten nepořádek! Nejen drobné odpadky dokáží lidé v lese zanechat, ale i celé skládky objemného odpadu – nábytek, pneumatiky, autodíly, barely s různými chemikáliemi…
To, co by se dalo bez problémů odevzdat ve sběrném dvoře, není leckdo líný odvézt do lesa. Co tím vlastně šetří? Cestu nebo peníze? Většinou ani jedno, ani druhé, a rozhodně už vůbec ne les.

Jak se tedy správně chovat v lese? Že není dobře v lese povykovat a plašit zvěř, že odpadky si s sebou z lesa doneseme domů a nadměrný či nebezpečný odpad patří do sběrného dvora, to ví i ti, kteří se těmito zvyky neřídí. Neví ale každý, jak správně sbírat houby a k čemu jsou vlastně v lese užitečné. Houby totiž nejsou jen potravou zvířat a lahůdkou některých lidí. Bez symbiozy mezi houbou a stromem není množství dřevin schopno růst a žít. To, co my sbíráme v lese, je pouze část hub – plodnice. Větší část houby tvoří podhoubí, které téměř není pouhým okem vidět. Jsou to tenoučké vlásky pod zemí, které zprostředkovávají dostupnost vláhy kořenům stromů. A právě pobíháním po lese poškozují lidé podhoubí a přispívají k likvidaci mnohých druhů hub, aniž by o tom věděli.

Užitečnost hub spočívá také v jejich schopnosti rozkládat organické zbytky. Bez jejich činnosti by se v lese hromadily ohromné vrstvy padlých kmenů, listí i jehličí. Houby urychlují svou činností jejich přeměnu v úrodný humus.

Jak vlastně správně sbírat houby? Mnoho lidí houby uřezává v domnění, že je důležité, aby odříznutá část zůstala v zemi. Ale z odříznuté houby již nikdy nevyroste další, naopak, zbytek houby v zemi zplesniví a uhnije, a dojde i k úhynu okolního podhoubí do veliké šířky. Plodnice hub je nejlépe vyviklat nebo vydloubnout a otvor zakrýt mechem nebo vrstvou okolní zeminy, aby nedocházelo ke zbytečnému zasychání podhoubí.

Plodnice hub, jež sbíráme, jsou však určeny zejména k rozmnožování, neměly bychom tedy sbírat úplně všechny houby, i když víme, že jsou jedlé. Měli bychom jim dát šanci. Jen ať se z nich mohou uvolnit výtrusy a z nich vyrůst houby nové. Takže vzhůru do lesa, ale s citem a s úctou k přírodě.

ZAJÍMÁ NÁS...

Bioplasty nejsou bio. Možná jsou horší, než ty konvenční

Někdy se špatných věcí dopustíme tehdy, když se naplno ponoříme do "páchání" dobra. V případě bioplastů a kompostovatelných plastů to platí téměř dokonale.

Termín bioplast totiž neoznačuje výrobek přírodní či snad dokonce ekologický. Jeho název se vztahuje jen k faktu, že při jeho výrobě byla v menší či větší míře využita biochemicky upravená přírodní složka. Receptem na řešení globální ekologické krize s plastovými odpady tedy skutečně nejspíš není. A to, že se nám v mozku při zaslechnutí „bio" ve slově bioplast rozsvítí v mozku zelená, je chyba. Bioplasty se vyrábí z přírodních materiálů, polymerů na neropné bázi. Surovinou pro jejich výrobu může být řada rostlinných (ale i živočišných) produktů, přičemž kukuřičný škrob nebo řepný cukr se dnes považují za nejrozšířenější. Proč? Při výrobě bioplastů potřebujete hlavně o vydatný zdroj sacharidů.

Od řepy či kukuřice rostoucí na poli k sáčku nebo propisce vyrobené z bioplastů je ale třeba urazit dlouhou cestu biochemické úpravy, která má velmi nepřírodní a intenzivně průmyslovou podobu. Jak na to? Vezměte spoustu kukuřičných zrn, rozemelte je na prach a extrahujte z jejich škrobu dextrózu. Sacharid. Ten pak přeneste do fermentačních kádí a postarejte se o to, aby se změnil na kyselinu mléčnou (nebo glykoly či etylen, jak se vám to zrovna hodí). Chemickou cestou pak přeměňte kyselinu mléčnou na laktid. A to už máte k dispozici jakýsi základní kámen pro výstavbu polymerů, například pro molekuly s dlouhým řetězcem kyseliny polylaktidové (PLA). Máme vyhráno? A to je právě to. Nemáme.

Bioplast sice není přímo odvozen z ropných látek, ale má téměř totožné vlastnosti, jako plastická hmota vyrobená ze syntetických nebo polosyntetických polymerních materiálů. Včetně odolnosti a velmi dlouhé životnosti. A škodlivosti vůči životnímu prostředí. Jeho významným kladem je, že pro svou výrobu nečerpá ze zdrojů fosilních paliv a také to, že jeho výroba obvykle produkuje (o 40-70 %) méně skleníkových plynů, než u klasických plastů. Neplatí to ale vždy. Je totiž otázkou, kolik procent vzniklé biosložky vlastně ve svém bioplastovém obalu na konci naleznete.

V ruce totiž můžete držet plast pyšnící se předponou „bio", který obsahuje jen 30 % PLA nebo ještě méně. V zásadě stačí jen pětinový podíl bioplastů v celkovém objemu, aby se výsledný produkt mohl jmenovat bioplast. A zbytek? Ten mohou tvořit konvenční polymery, odvozené z fosilních paliv, pryskyřic a syntetických aditiv. Takže je to trocha zeleného v kádi ropy. A pak je výsledek samozřejmě stejně obtížně rozložitelný, jako ten obyčejný a všemi dnes tolik zatracovaný plast z ropy. Jsou tedy – někde a nějak - bioplasty šetrnější k životnímu prostředí?

článek převzat z Ekolist.cz

pokračování článku

BEZPLATNÁ ZELENÁ LINKA - 800 195 342

EKOLOGICKÉ CENTRUM NABÍZÍ

Ekologické centrum nabízí semináře s environmentální tématikou přímo ve Vaší škole. Bližší informace na Zeleném telefonu 800 195 342. Využít můžete též email: ecmost@vuhu.cz. Nabídka témat je široká, a pokud si i tak nevyberete jsme schopni připravit program na míru Vašim požadavkům.

Hravě s odpady - O odpadech s nejmenšími NOVINKA ROKU 2019

Seminář je určený pro MŠ. Návyk třídit odpad by si děti měly osvojit od útlého věku. Jeho důležitost si připomínáme v běžných situacích a využíváme i dalších možností, jak toto povědomí u dětí neustále prohlubovat. V rámci semináře o správném zacházení s odpadem si děti vyzkouší správně třídit do určených nádob, vyčistit rybníček od odpadků, naučí se krátkou básničku, a nakonec si poslechnou pohádku o plastové lahvi a něco pěkného si vyrobí.

Odpady a jejich dopady NOVINKA ROKU 2019

Cílovou skupinou tohoto semináře jsou žáci ZŠ. Žáci se dozvědí o tom, kolik odpadu každý z nás vyprodukuje, jakou část odpadů z domácnosti vytřídíme, kolik odpadu končí na skládkách, ale i různé zajímavosti, např. co má společného lyžování v Dánsku s energetickým využitím odpadu. Při hře o době rozložitelnosti si žáci uvědomí, že některé odpady se na skládce nerozloží ani po stu letech. Nejlepší obranou je veškerý odpad pečlivě třídit, recyklovat, kompostovat, případně energeticky využít. Lektorky dětem přiblíží také opětovné využívání odpadu, kdy již nepotřebnou věc lidé přetvoří na jiný užitečný předmět, který může nadále sloužit.

Cesta potravin

Seminář je určen žákům 8. až 9. tříd ZŠ a studentům SŠ. Délka semináře je 2 vyučovací hodiny. Seminář má za cíl upozornit na problematiku způsobu pěstování, výroby, úpravy a dopravy potravin, které téměř denně v supermarketech nakupujeme, na jejich vliv na zdraví člověka a také na životní prostředí.

Staň se farmářem

Seminář Staň se farmářem přináší žákům 2. a 3. tříd ZŠ interaktivní a zábavnou formou informace o půdě a zemědělství. Žáci získají přehled o základních plodinách pěstovaných na poli, seznámí se s hospodářskými zvířaty a podmínkami jejich chovu. Po dobu semináře se stanou farmáři, kteří budou mít na starosti provoz celé farmy.

Co dýcháme

Výukový program zaměřený na problematiku ovzduší. Studenti se během jeho průběhu dozvědí vše o znečišťování a škodlivinách v ovzduší, jakým způsobem a kdo nejvíce znečišťuje, rady a návody na zlepšení ovzduší, ale také např. co je to inverze nebo smog.

Těžba a rekultivace

Program je určený pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a studenty prvních dvou ročníků středních škol. V průběhu semináře se studenti dozvědí zábavnou a interaktivní formou více o historii využívání přírodních zdrojů, o vývoji horního práva, o historii, současnosti i budoucnosti využívání uhlí, o způsobech těžby uhlí a dopadech těžby na životní prostředí, o způsobech a praktických aplikacích rekultivace. Seminář obsahuje i hru "Život jednoho lomu", která demonstruje co lom za dobu své existence zažije z hlediska technického legislativního i ekonomického, účastníci se také pokusí navrhnout vlastní rekultivaci území po ukončení těžby.

Vzdělávací programy trvají 1-2 hodiny. Samotná výuka probíhá v multimediální učebně ve Výzkumném ústavu pro hnědé uhlí a.s., Most - učebna je vybavena plátnem, kapacita učebny je max. 30 osob. Po dohodě lze realizovat i v místě určeném objednavatelem.

POZVÁNKY, AKCE

26. 10. 2019

STRAŠIDELNÁ ZOO

ZOOPark Chomutov

Trochu strašidelný, hodně poetický a rozhodně zábavný podvečer na Dětské zoo. Za doprovodu skupiny 4. cenová budeme soutěžit o nejnápaditěji vyřezanou dýni, přehlídka strašidelných masek bude zakončena velkolepou ohňovou show.

10. 12. 2019

NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍM ODPADEM PO ROCE 2024

Praha

Připravovaná nová odpadová legislativa v posledních letech notně rozvířila zaběhnuté vody v hospodaření s odpady: tahanice ohledně budoucího zpracování odpadu, konec skládkování ve velkém, téměř neexistující systém recyklace plastů, a v neposlední řadě globální problém, co se vším tím odpadem budeme dělat…?

Přijďte se dozvědět aktuální informace o stavu nakládání s odpady v ČR, přijďte diskutovat s přednášejícími.